

Otec Jeroným
Možnosti a melodie

Triáda



Otec Jeroným se narodil 17. července 1907 na ostrově Rhodu. Po smrti matky se ještě jako malý chlapec vrátil s otcem a sourozenci do Švýcarska. Začal chodit do školy v Lausanne, vystudoval gymnázium Saint-Michel ve Fribourgu a později mezinárodní zemědělskou školu v Grangeneuve, kde získal titul zemědělského inženýra. Ve svých dvaceti jedna letech vstoupil do trapistického kláštera Sept-Fons ve střední Francii. Stal se chórovým bratrem. Svě slavné sliby složil 6. května 1934 a o dva roky později byl vysvěcen na kněze. V roce 1938 mu byl svěřen úkol sekretáře kláštera, kterým zůstal po celý život. Ve stejné době byl pověřen výukou filosofie. Žádná z těchto činností jej neodvedla od manuální práce. Po dlouhá léta pracoval v klášterním sadu. Svě práci rozuměl a dělal ji rád. V roce 1967 ho nemoc načas připoutala na lůžko. Už v roce 1969 se však vrátil ke všem svým zaměstnáním, a především k dlouhým hodinám modlitby v kostele před Nejsvětější svátostí. Otec Jeroným zemřel náhle 29. ledna 1985.



Edice Delfín
Svazek devadesátý devátý
Triáda

Otec Jeroným
Možnosti a melodie

Otec Jeroným
Možnosti a melodie

Triáda

Přeložil Oldřich Selucký

© Abbaye de Sept-Fons, 2010

© Nakladatelství Triáda, 2010, 2016

Translation © Oldřich Selucký, 2010

Photo © Abbaye de Sept-Fons, 2010

ISBN 978-80-87256-16-9

ISBN (pdf) 978-80-87256-78-7

ISBN (epub) 978-80-7474-053-4

ISBN (mobi) 978-80-7474-054-1

Možnosti a melodie patří k nejzralejším, ale také k nejnáročnějším textům otce Jeronýma. Život v důvěrném spojení s Bohem se může dnešnímu člověku zdát na první pohled vzdálený. Vnímavý čtenář si však brzy uvědomí, že v tomto krátkém pojednání o Boží lásce je řeč o něčem zcela zásadním a výsostně lidském. Otec Jeroným zde předkládá syntézu celého svého života, své zkušenosti a duchovní nauky.

Když otec Jeroným v roce 1969 psal *Možnosti a melodie*, bylo mu přes šedesát let. Trpěl rakovinovým nádorem a mnozí si mysleli, že zemře. Posledních deset roků bylo nejtěžším a nejbolestnějším obdobím v jeho životě. K nemoci a utrpení se přidaly duchovní zkoušky, na něž byl už do jisté míry zvyklý, ale které tentokrát trvaly déle a nabyly větší intenzity než kdykoli dříve. Nepochopení, s nímž se setkával, a těžká pokoncilní situace, která se projevila i v klášterním prostředí, tyto zkoušky jen umocnily.

Nemoc, citová osamělost, neporozumění, blížící se stáří... Z lidského hlediska se osud otce Jeronýma podobal ztroskotání. Už jako mladý muž, v době, kdy uvažoval o mnišském povolání, se na Boha obracel s otázkou: „Pokud se zmýlím, vrátíš mi život?“ – Spletl se tedy? Sešel ze správné cesty? Ztroskotal?

Nikoli, a právě v tom spočívá tajemství jeho života. Tomuto stárnoucímu, nemocnému, zdánlivě osamělému muži se při pohledu nazpět ozývá v duši jen vděčnost a chvalozpěv. Už sám název pojednání to naznačuje. *Možnosti*, o nichž je řeč, zůstávají v každém okamžiku otevřeny těm, kdo se dokázali rozhodnout pro Boha. Mládí duše přesahuje mládí těla, jež je

často jen maskou intelektuálního, morálního a duchovního stáří. *Melodiemi* se pak míní ty, které se spontánně rodí v srdci člověka, který se nechává vést Boží láskou. Odpovídají okolnostem cesty, někdy jsou radostné, jindy vážné, nikdy však zahořklé či zoufalé. Otec Jeroným děkuje Bohu a své čtenáře či učedníky zve k tomu, aby se k němu přidali a navázali na jeho chvalozpěv.

Možnosti a melodie jsou školou kontemplativního života, průvodcem na cestě k důvěrnému přátelství s Bohem a jako takové jsou určeny především řeholníkům, ale nejen jim. Otec Jeroným věděl, že se členové neviditelné „duchovní rodiny“, do které chtěl vždy patřit, nenacházejí jen v klášterech. Věděl také, že mnišský život už není absolutní zárukou života výhradně zasvěceného Boží lásce, že je možné i zde dát přednost jiným hodnotám, než jsou modlitba a přátelství s Bohem. Proto se jeho text obrací stejně tak k Božím přátelům ve světě, kteří potřebují pomoc a radu, jako k mnichům a mniškám, povoláním sice k plnému prožívání tohoto důvěrného Božího společenství, ale stagnujícím proto, že jim chybí duchovní otec, učitel, který by jim ukázal cestu.

Otec Jeroným tuto cestu ukazuje, udává směr, vytyčuje záchytné body, neskrývá však, že duchovní život je náročný a vyžaduje odhodlání a oběti. Ti, kdo hledají zaručený návod, jak rychle a bez námahy dosáhnout spojení s Bohem, budou zklamáni. Otec Jeroným vystupuje v roli starého vůdce karavan, zvyklého na putování pouští, který předem varuje, že oáz je málo a cestování vyprahlou krajinou bývá vždy nesnadné.

Možnosti a melodie v sobě přitom nemají nic násilného ani

přehnaně přísného. Své pojednání o Boží lásce napsal otec Jeroným jako zralý muž, mnich a kněz. Čerpal ze své dlouholeté životní zkušenosti a dokázal osobitým způsobem využít svých znalostí. Jeho rady a varování jsou prostoupeny srdečností a dobrotou. Stávají se tak přijatelnými pro naše zraněná srdce, která volají po porozumění a lásce. Nejsou určeny duchovní elitě, ale každému člověku, který upřímně touží po životě modlitby a spojení s Bohem.

Otec Jeroným se snažil postihnout se stále větší přesností, na jakých základech vystavěl svůj život. V posledních letech se svými promyšlenými, nekompromisními a přitom laskavými a vstřícnými postoji blížil tomu, co bylo napsáno o svatém Františku Saleském:

Dokázal se hluboce vcítit do duše lidí své doby, do jejich obtíží a potřeb, rozuměl výzvám přítomnosti. Intenzivně vnímal, jakou odpověď se někteří z nich snažili dát na tyto výzvy ve jménu teologie, humanismu, Bible či mystické zkušenosti. Všechny tyto odpovědi přijímal, vstřebával, přetvářel... Výsledná odpověď byla jeho a jen jeho, vytryskla z hlubin jeho osobnosti. Jestliže se odhodlal odhalit své nitro tímto způsobem, musel si být opravdu jistý svou teologií, svým myšlením a jazykem. Pravdy, které předkládá, nepatří ani do scholastiky, ani do didaktiky, ani do literatury. Pulsují životem, vírou, nadšením, srdečností, pramení v srdci a oslovují srdce. Po učují a okouzlují.

V dopise příteli nám tajemství svého nového stylu odhaluje on sám: „Jsme rybáři, rybáři lidí. Takový rybolov od nás vyžaduje nejenom pečlivou přípravu, dobře odvedenou práci a noční bdění.

*Musíme myslet také na návadu, připravit ji se uší možnou obratností, ba dokonce se odvážím říci, že musíme používat i svaté lsti. Dnešní lidé jsou tak útlocitní, že se jich smíte dotknout jen v navoňných rukavičkách, dokonce i náplast na ránu musí být prosycena vůní. Ale na tom nezáleží, důležité je jen, že se uzdraví a že nakonec dojdou spásy.*¹

Možnosti a melodie se zrodily ze stejné duchovní zkušenosti, používají tentýž pedagogický přístup, stejné významové odstíny, totéž zrnko jemného dobíravého humoru a vyjadřují se v literárně dokonalém stylu. Tuto kvalitu zdůrazňují všichni francouzští čtenáři otce Jeronýma. Duchovní texty bývají často špatně stylizovány, jako kdyby si jejich duchovní obsah měl sám vystačit a připouštěl jazykovou nedbalost. Ve skutečnosti klade duchovní nauka vysoké nároky na jazykovou úroveň.

Citlivým propojením nároků duchovního života a těch nejvyšších lidských hodnot se pojednání otce Jeronýma řadí k nejkrásnějším textům duchovní literatury. Středověcí řemeslníci používali v takovém případě označení „mistrovské dílo“ – k dokonalosti dovedený výtvar mistr svého oboru.

Komu bylo určeno?

Kdo byl oním „bratrem“, kterému otec Jeroným adresoval své pojednání?

Tušil snad, že mu Bůh na konci života přivede nové žáky?

K mému prvnímu setkání s otcem Jeronýmem došlo v květnu 1970. O několik měsíců později se na něj obrátil bratr Patrik, který byl pak v roce 1980 zvolen opatem.

1 André Ravier SJ, *Un sage et un saint, François de Sales*, Paříž, Nouvelle Cité 1985, s. 164–165.

V osmdesátých letech vstoupilo do noviciátu několik nadaných mladých mužů a první z nich ještě měli příležitost poznat otce Jeronýma... Toto setkání, jakkoli bylo krátké, ovlivnilo jejich mnišský život.

Br. M.-Mikuláš,
Sept-Fons,
29. ledna 2010,
25. výročí úmrtí otce Jeronýma

Možnosti a melodie

...aby něco zůstalo z trojího výročí.

Mé trojí výročí?

Ani jedno nebylo padesátinami. Trochu jsem předběhl, protože nevím, jak dlouho ještě zůstanu naživu.

Mezi 8. dubnem a 8. prosincem 1968 jsem vzdal Bohu díky za tři velké události svého skrovného života:

– 8. dubna uplynulo čtyřicet let od chvíle, kdy mi byl udělen diplom zemědělského inženýra v Grangeneuve. Tato škola mi toho dala tolik, od drahých otců marianistů jsem toho tolik dostal, že bylo mou povinností slavit toto výročí.

– 8. prosince uplynulo čtyřicet let od mého vstupu do kláštera v Sept-Fons – jaká úžasná milost!

– mezi tím, kolem svátku Všech svatých, uplynulo třicet let od chvíle, kdy jsem se rozhodl zasvětit svůj život modlitbě, chci říci skutečně jí věnovat svůj čas. Modlitbu jsem pak už nikdy neopustil.

Dopis otce Jeronýma z roku 1969

Na následujících stranách se vracím k tématům, o nichž jsem už vícekrát pojednal jinde. Všem je společná otázka spojení člověka s Bohem. Řeholníka totiž opravňuje k psaní jediný cíl – ukázat to, co miluje, těm, které miluje. To, co miluje, je však Bůh a několik nadpřirozených skutečností, které Bůh lidem nabízí. Tato témata jsou nevyčerpatelná. Nestarejme se o problémy, které elektronika řeší v tisícinách sekundy; víme přece, že k otázkám podstatným, v nichž se rozhoduje o našem osudu, se musíme stále znovu a neúnavně vracet. V těchto oblastech je třeba získat myšlenkovou jistotu a pevnou nauku. To se ale nemůže podařit při prvním pokusu o úvahu.

Dbejte na to, drahý bratře, abyste si na cestě, která se před vámi otvírá, vždy uchoval rozmanité a široce otevřené možnosti. Pečujte o cesty směřující k pravdě a kráse, ke všem dobrým lidským vlastnostem, k růstu ducha a srdce, k růstu Boží milosti. A i když se vám bude zdát, že vaše existence je nesčetnými pouty svázána se situací, z níž není úniku, naučte se tato pouta přetvářet v nové možnosti.

Namítnete mi, že možnosti jsou charakteristikou mládí – a jenom mládí. Možná. Kdy se však člověku dostává privilegia mládí? Ve dvaceti letech? To určitě ne, kromě několika vzácných výjimek. Jen se podívejte na chlapce a děvčata vychované v materialismu, protestech nebo dokonce i v dialogu. Netuší, v čem mládí spočívá, a nemají šanci je získat. Mládí se objevuje teprve tam, kde naplno vstoupí do hry duch a srdce, kde člověk získá jistoty, bez nichž se nezrodí žádný velký plán, kde existuje schopnost nabídnout a darovat. Mládí se objevuje teprve tam, kde člověk dokáže zvolit cestu, jež někam vede,

neboť jen taková cesta je riskantní. Nic neriskuje ten, kdo se vydává po cestách, které nikam nevedou. Z toho plyne, že skutečné mládí nastává až po dosažení zralého věku, a to jen v tom případě, že člověk dobře využil předchozích let. Proto se také ten, kdo má velké srdce, neohlíží lítostivě za svým mládím – vždyť mu teprve teď konečně náleží. A Boží přítel nachází záviděníhodné mládí v jistotě, že vše pomíjí a uvolňuje místo Bohu. Proto si chci s vámi, kdo čtete tyto stránky a nepatříte k nejmladším, povídat o mládí duše, jinak řečeno o vašich *možnostech*.

Proč však filosofické a teologické úvahy, které budeme rozvíjet, nazývat *melodiemi*? Protože se jim chceme věnovat v prostoru jisté svobody a radosti. Se svobodou a radostí vneseme do svých náboženských úvah hodnoty citové a umělecké. Je samozřejmé, že přesnost nauky tím nesmí nikterak utrpět, jinak by vás následující řádky nemohly uspokojit. Lidé však potřebují víc než jen suchou informaci. Nechci tu zastávat Chateaubriandovu tezi z knihy *Génie du christianisme* (*Duch křesťanství*), vím, že citové a umělecké hodnoty nemohou hrát v křesťanské filosofii a v posvátné nauce jinou než druhotnou roli. Pokud však jejich význam nepřeceňujeme, nemusíme se bát je použít. Je-li pravda vyslovena přesně, nemůže ji cit nijak zmenšit.

Zdá se mi, že touha po vyváženém citovém vztahu ke všemu, co se týká člověka, je důležitou známkou dnešní doby. Zdá se mi, že během nadcházejících padesáti let bude nutné obohatit náboženskou nauku i o hodnoty citové a umělecké. Toho je možné dosáhnout, aniž zjevení připravíme o jeho božský